

Managementová opatření lučních mokřadů

Mgr. Marie Kotasová Adámková, Ph.D.

ENVIROP, Ústav botaniky a zoologie PŘF MU
kotasova.adamkova@sci.muni.cz

ÚSES – zelená páteř krajiny, 2025

Brno, MENDELU 9.-10.9.2025

Ministerstvo životního prostředí

T A
Č R

Tento projekt je spolufinancován se státní podporou
Technologické agentury ČR a Ministerstva životního
prostředí v rámci **Programu Prostředí pro život.**

www.tacr.cz

www.mzp.cz

Čím je definován luční mokřad?

střídání vlhkých
a sušších fází

otevřenost habitatu

vegetaci tvoří traviny
a vytrvalé byliny

vliv dlouhodobého
hospodaření člověka

vysoká hladina
podzemní vody

bohatá biodiverzita

Co je tedy ohrožuje (a na mnoha místech zničilo)?

- × změny vodního režimu, odvodňování
- × splachy (těžké kovy, pesticidy, léčiva, ...)
- × eutrofizace a zarůstání
- × invazní druhy
- × obecná degradace krajiny daná mj. i úpadkem původních způsobů obhospodařování

Čísla z historie ČR říkají, že ...

- mezi lety 1950 a 2018 ztráta 950 tisíc ha mokřadů a vlhkých luk
- od roku 1948 do konce 80. let rozoráno 270 000 ha luk
- dnes evidováno 1.084.000 ha zemědělských pozemků odvodněných trubkovou drenáží, + regulace toků, vyhrnování rybníků, ...

Jak tedy pečovat „správně“ ?

naše krajina je **KULTURNÍ**...

= je spjata s využíváním, avšak **šetrným**.

- návrat k **původním způsobům obhospodařování** (pastva, seč)
- také nové výzvy – **invazní druhy** aj.
- vhodný „**data-based přístup**“

+ nejen vhodná opatření, ale i vhodná forma jejich provádění

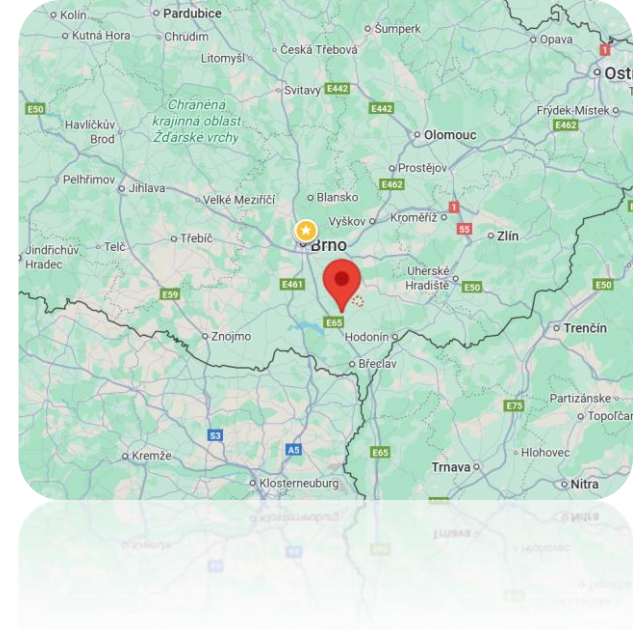

Příklad z praxe: Krumvířský mokřad

- ✓ Hustopečská pahorkatina, Jihomoravské úvaly, nadm. v. 184-240 m
- ✓ k.ú. Krumvíř – cenné území:
 - panonské sprašové stepní trávníky PP a EVL Louky pod Kumstátem (7,4 ha, od r. 1955)
 - mokřad v údolní nivě Spáleného potoka – VKP, historicky slanisko
- ✓ obecní pastvina → otevřený charakter
- ✓ od 70. let četné změny:
 - odvodnění (meliorace)
 - obdělávání sušších částí
 - zarůstání

Příklad z praxe: Krumvířský mokřad

- ✓ v r. 2003 vybudována nádrž (vodní plocha 0,9 ha + ostrůvky)

„Za účelem stabilizace podmínek vodních živočichů, jejichž výskyt je vázaný na trvalou vodní hladinu, a umožnit jejich úspěšné rozmnožování v případě vyschnutí ostatních ploch v nivě potoka.“

- ✓ **raně sukcesní biotop**
(obojživelníci, bahňáci aj.)
- ✓ **zarůstání**
(invazní a expanzní druhy)

Příklad z praxe: Krumvířský mokřad

Příklad z praxe: Krumvířský mokřad

- ✓ periodické zaplavování X částečně funkční odvodňovací systém v okolí
- ✓ vysoká eutrofizace (splachy z okolních polí, vybřežování potoka aj.)
- ✓ zarůstání expanzními a invazními druhy rostlin

- expanzní = původní druhy se silnou konkurenční schopností
- invazní = nepůvodní, nekontrolovaně se šířící druhy

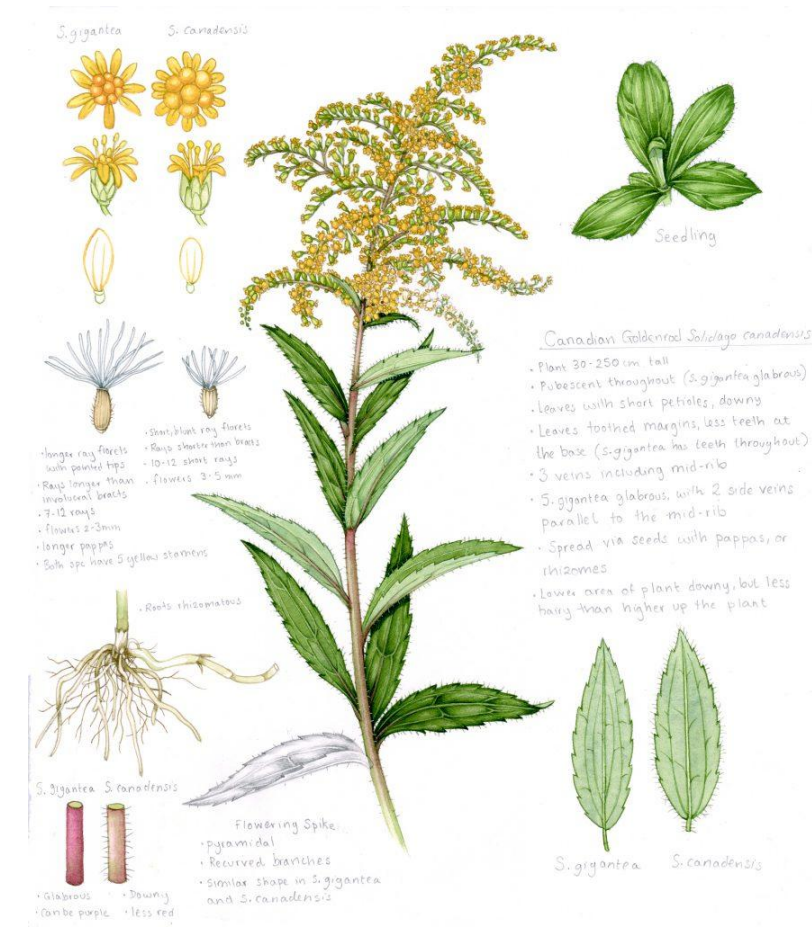
+ absence vhodné péče

© Marie Kotasová Adámková

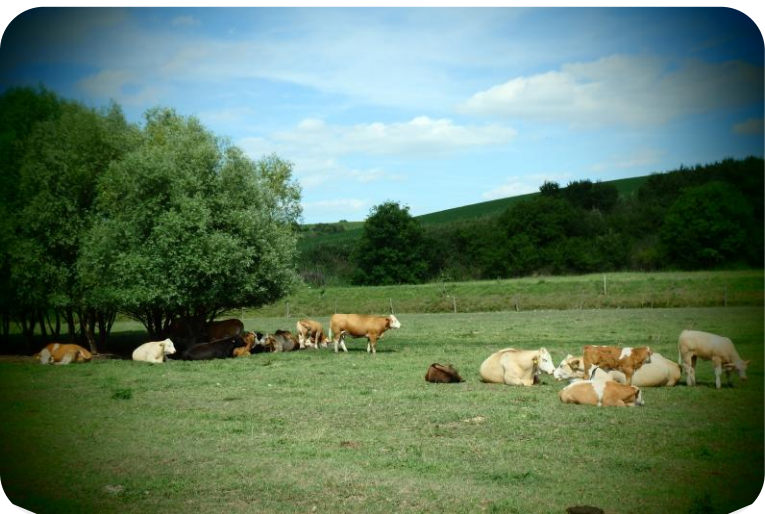

© Marie Kotasová Adámková

Příklad z praxe: Krumvířský mokřad

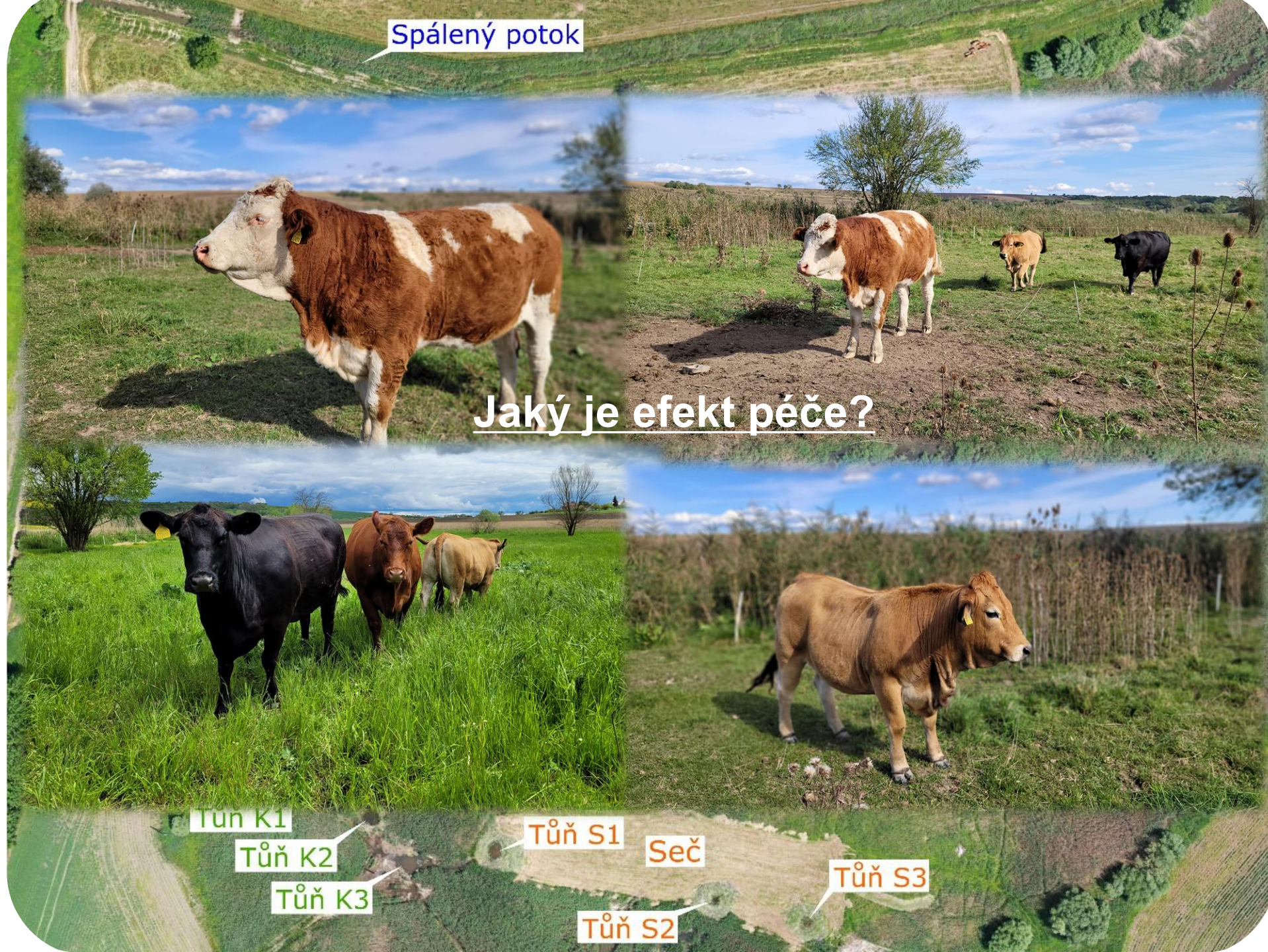
- ✓ inspirací **pastva skotu** realizovaná na druhém břehu potoka (intenzivně?)
 - výrazné potlačení expanzních a invazních druhů rostlin
 - návrat motýlů a ptáků otevřených biotopů
- ✓ myšlenka **spolupráce s obcí a místní farmou**:
 - testování vhodných opatření
 - revitalizace lokality → příklad dobré praxe
 - monitoring celkové biodiverzity

Příklad z praxe: Krumvířský mokřad

Metodika projektu:

Příklad z praxe: Krumvířský mokřad od 8/2020

Výsledky:

- Pastva i seč → **odebírání nadzemní rostlinné biomasy** → **pozitivní efekt** na společenstva rostlin i živočichů

→ na často sečených a sešlapávaných místech **potenciál obnovy cenných zbytků slanomilných luk a pastvin!**

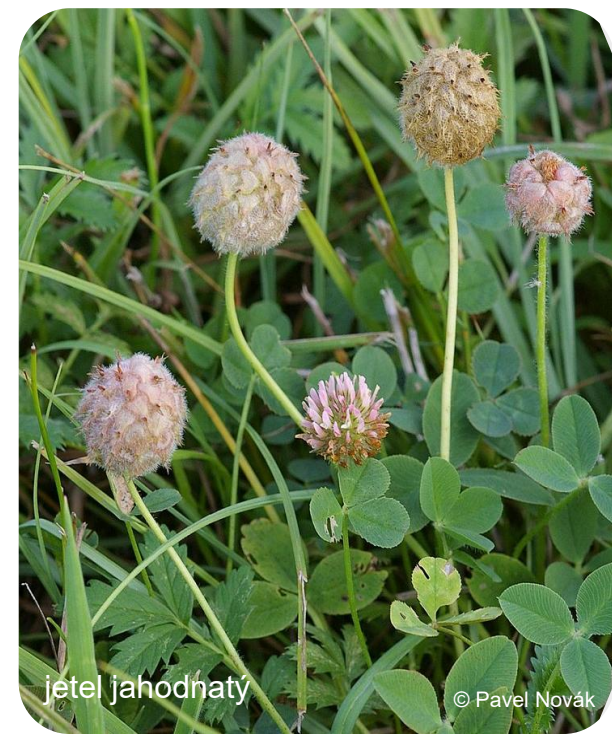
Slanomilné druhy:

Ostřice oddálená (*Carex distans*)

Sítina Gerardova (*Juncus gerardii*)

Štírovník tenkolistý (*Lotus tenuis*)

Jetel jahodnatý (*Trifolium fragiferum*)

Jednoleté druhy:

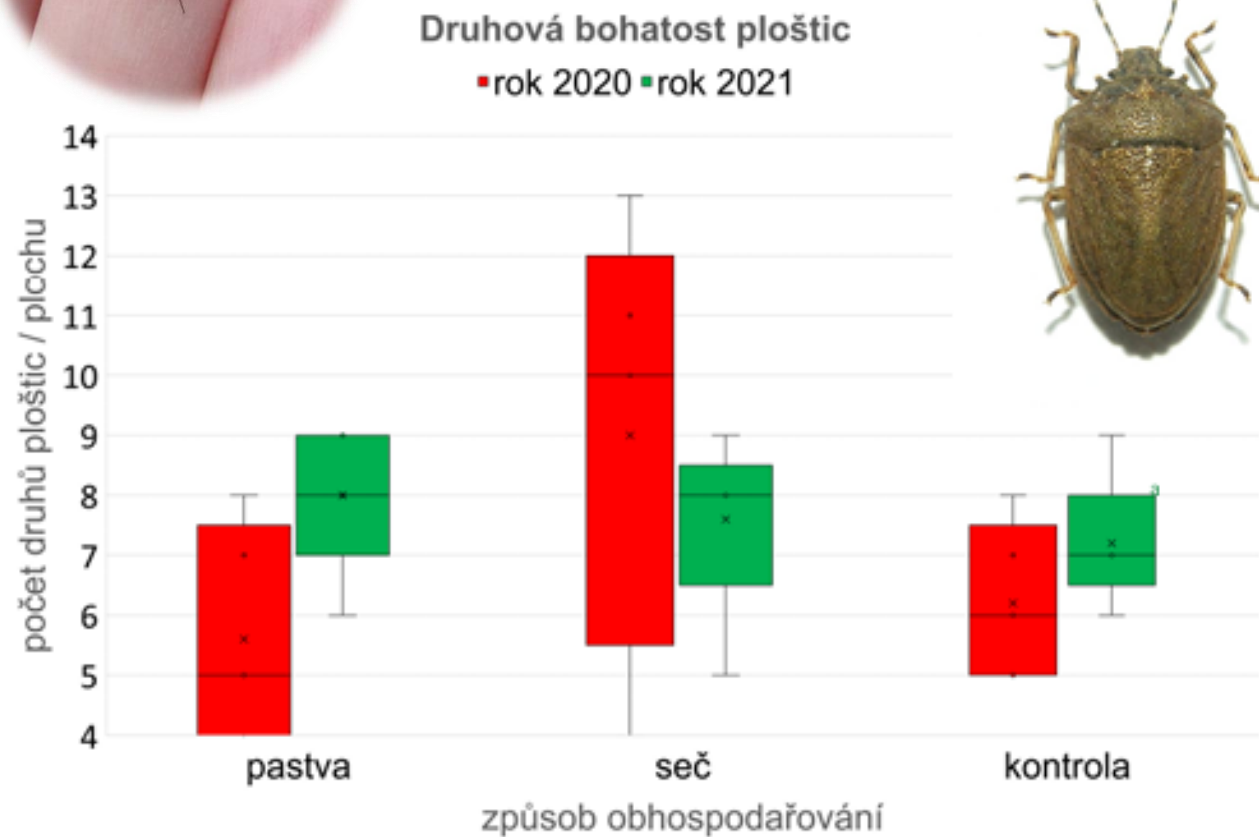
Úporek pochybný (*Kickxia spuria*)

Tužanka tvrdá (*Sclerochloa dura*)

Výsledky:

- Pozitivní vliv také na terestrické členovce; **abundance, druhovou bohatost a druhového složení:**

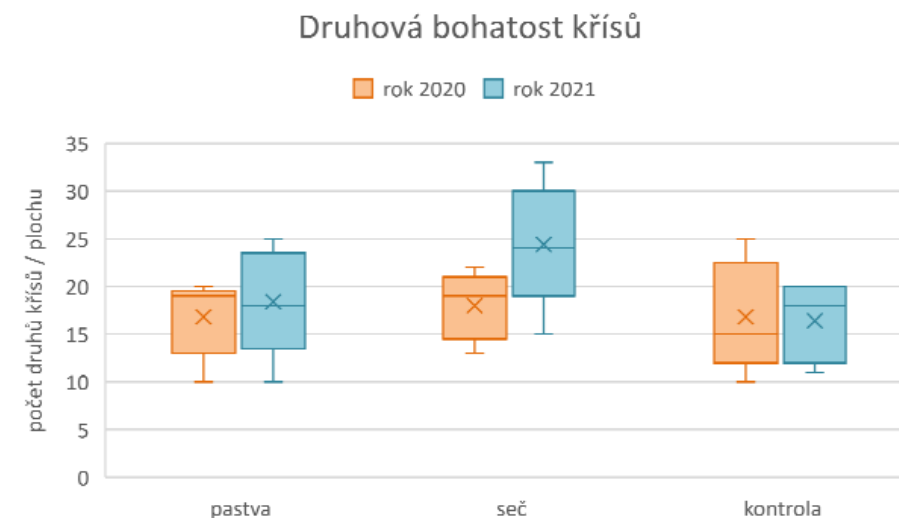
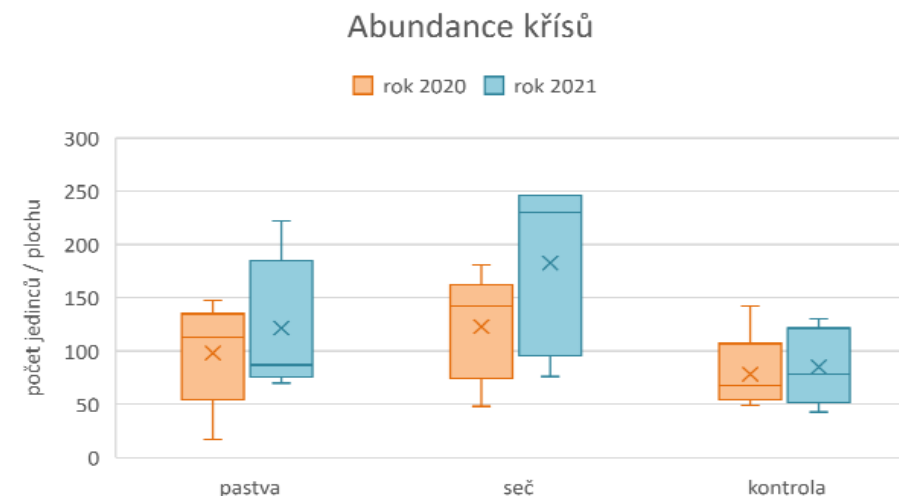
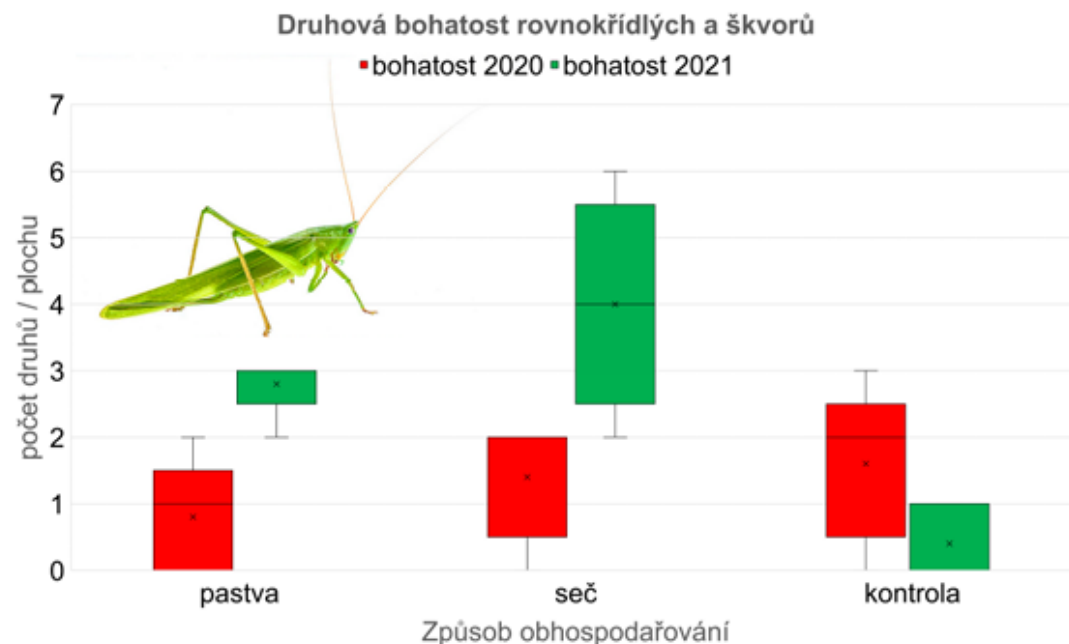
- ✓ střevlíci (Coleoptera: Carabidae)
- ✓ ploštice (Heteroptera)
- ✓ rovnokřídlí (Orthoptera)
- ✓ kříši (Auchenorhyncha)

- V prvním roce po zavedení péče
vzácné halofilní druhy:
 - kněžice slaništní (*Podops curvidens*; CR)
 - klopuška rákosová (*Teratocoris antennatus*; NT)

Výsledky:

- Zvýšení abundancí i počtu druhů rovnokřídlých, také změna druhového složení; obdobně kříši
- Od r. 2021 pravidelně:
 - kobylka kuželohlavá (*Ruspolia nitidula*, CR)
 - marše panonská (*Tetrix bolivari*, NT)
 - cvrček pobřežní (*Pteronemobius heydenii*, NT)

9/2020

10/2020

2/2021

3/2021

4/2021

5/2021

7/2021

8/2021

8/2022

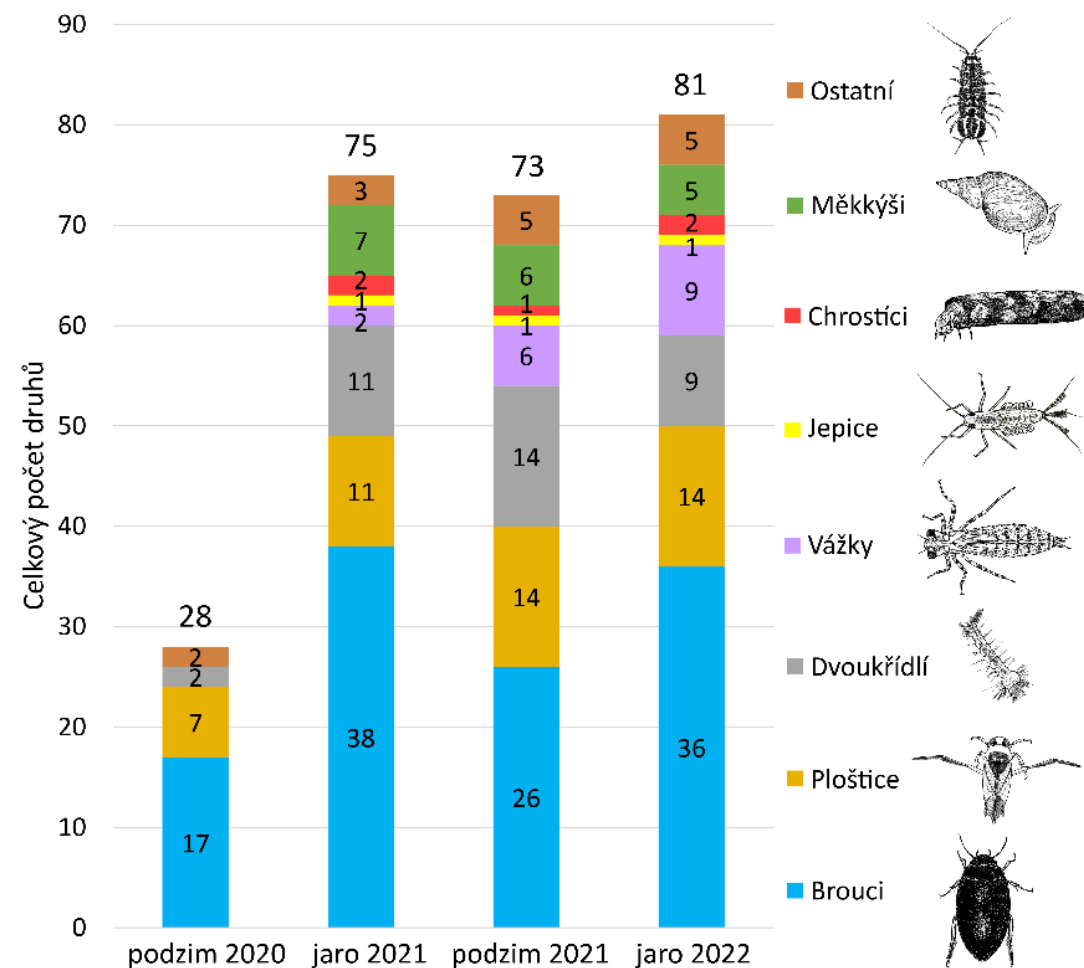
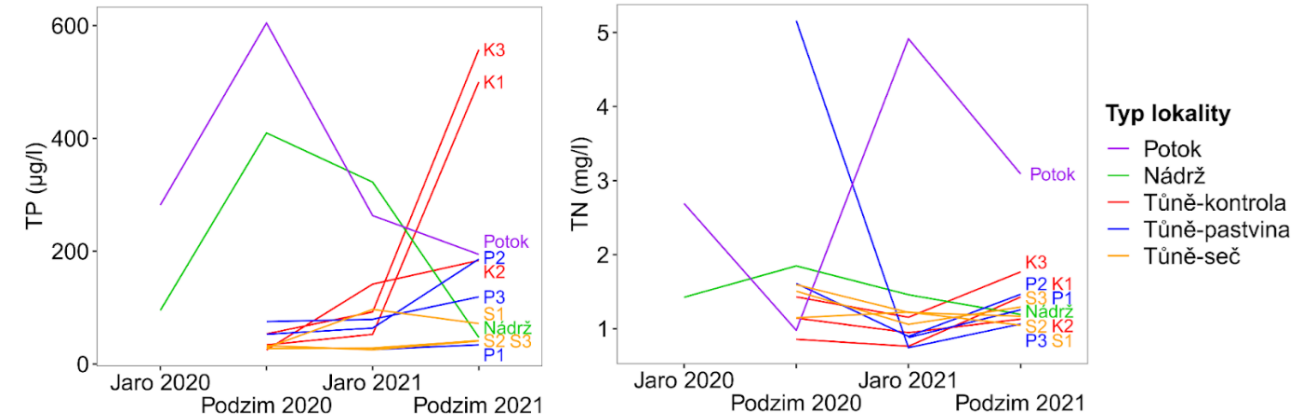
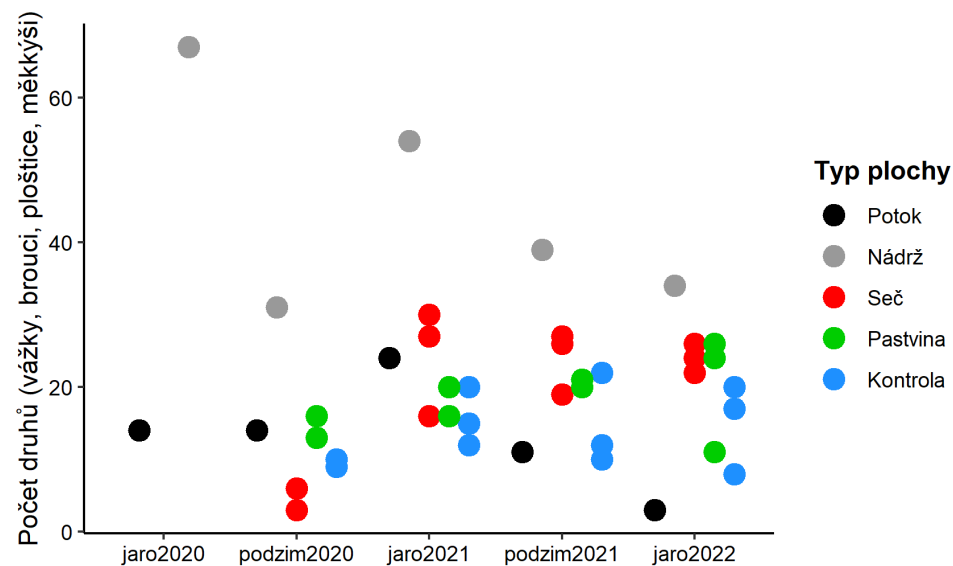
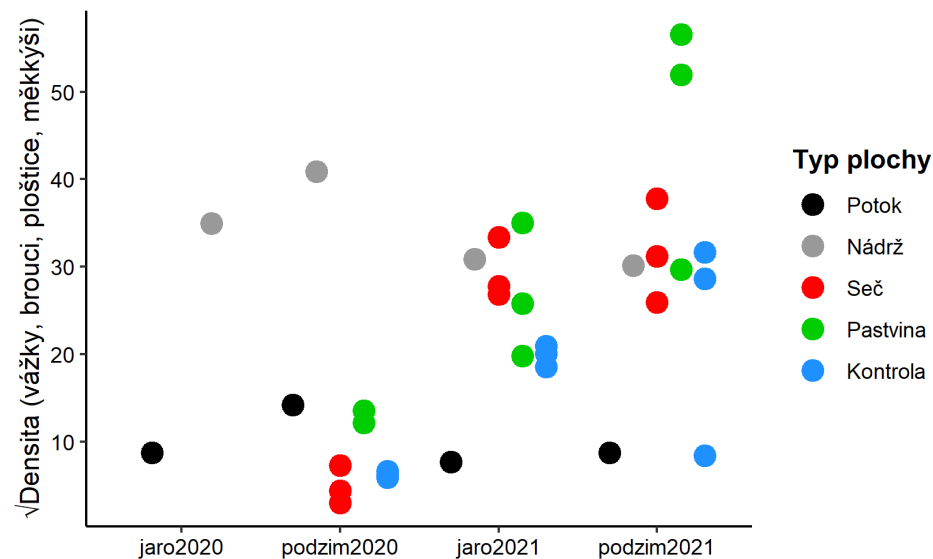
8/2023

8/2024

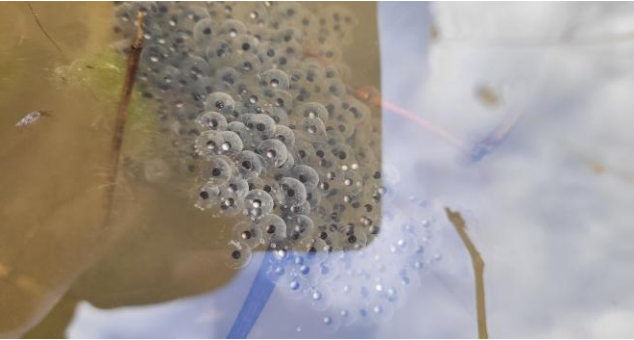

Hydrobiologický monitoring:

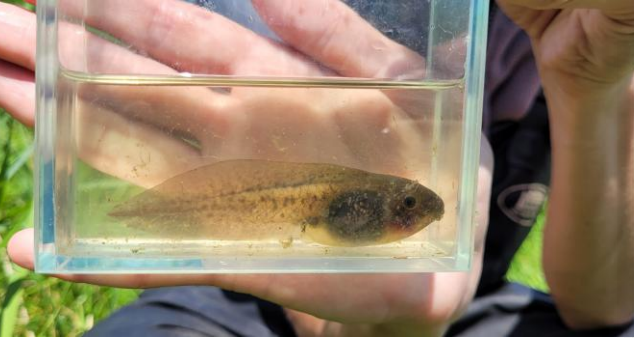

Monitoring obojživelníků a plazů:

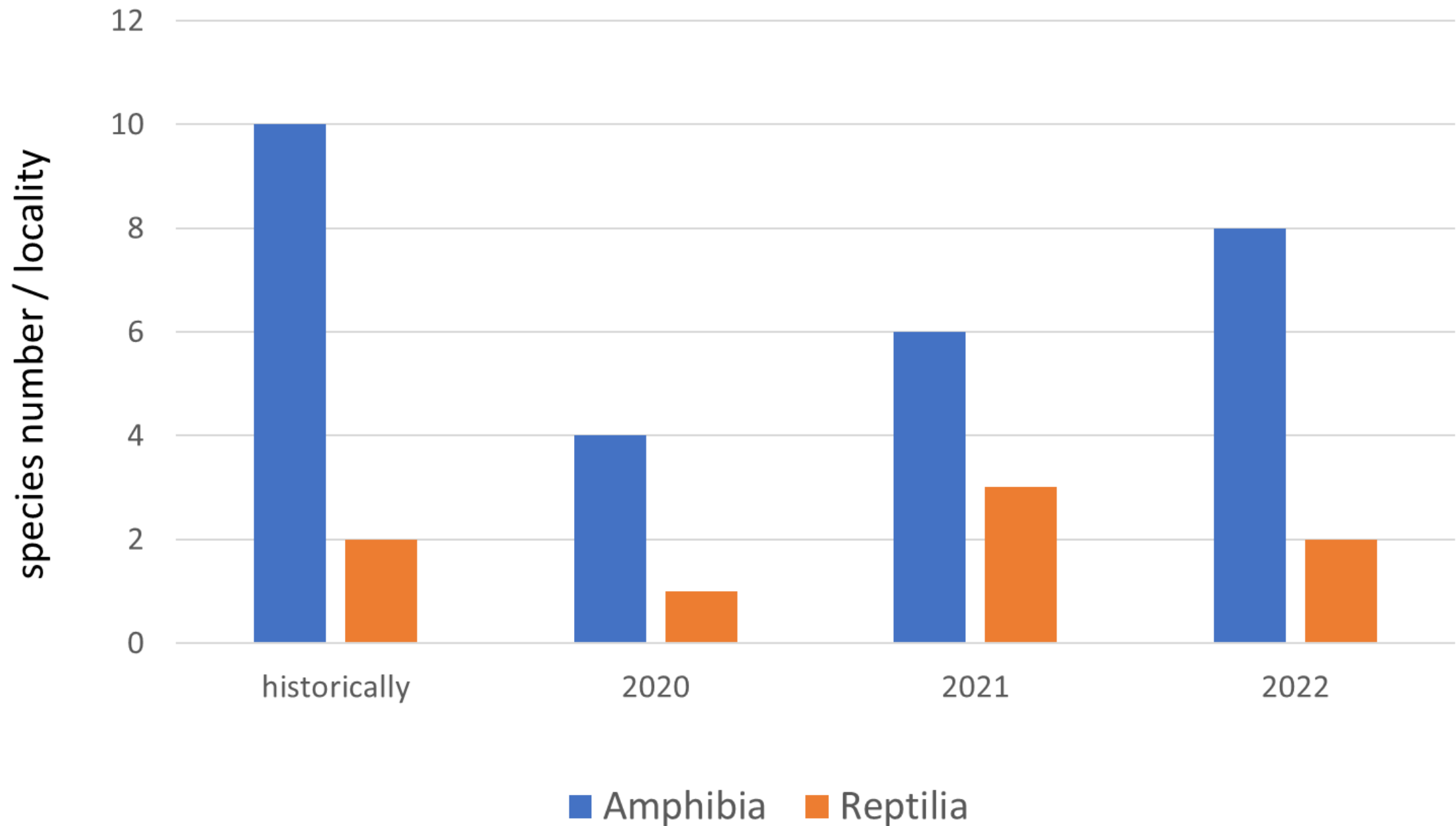
- ✓ postupný návrat dřívějších druhů a zvyšování početnosti populací
- ✓ rychlé osídlování nových tůní (skokan skřehotavý, čolek ob., kuňka ob.)

- ✓ další obojživelníci: skokan štíhlý a zelený, rosnička, blatnice skvrnitá
- ✓ z plazů: užovka obojková, ještěrka obecná
- ✓ v potoce navíc ryby: hořavka a karas stříbřitý

Species number: Amphibia and Reptilia

Další příklady z praxe:

lack of water

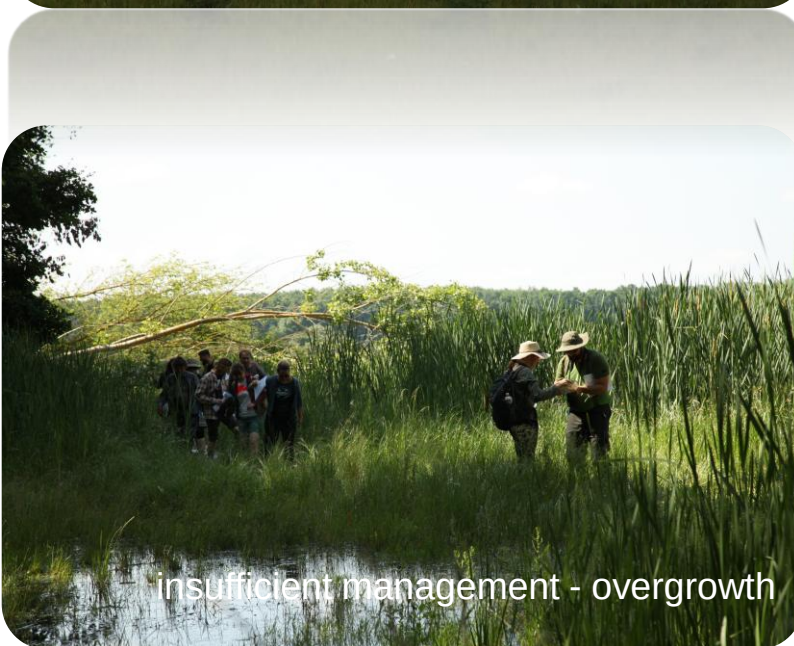
drying

eutrophication

no management

insufficient management - overgrowth

bad management - mulching

Další příklady z praxe:

bad morphology of pools – very steep shores

inappropriate pool construction

plant invasions – *Solidago*, *Symphytotrichum*, ...

misunderstanding of the meaning of measures to protect nature and species by the public

Další příklady z praxe:

Zlaté pravidlo:

- ✓ management **dle reálného výchozího stavu** – detailní monitoring (biodiverzita, znečištění, rozsah ploch s invazními druhy apod.)
- ✓ zapojení všech **relevantních stakeholderů**
- ✓ obnova s využitím **tradičního obhospodařování i nových přístupů:**

Zásadní je kosení a pastva. Zn.: Udržitelná!

Uherský stepní skot

Exmoorský pony

Polský konik

Vodní buvol

Fungovalo dříve, funguje i dnes, v ČR i zahraničí...

[O nás](#)[Novinky](#)[Projekty](#)[Podporte nás](#)[Ostrov Velký Lél](#)[Darujte 2%](#)[Kontakt](#)[→ Daruj](#)

Veľkolélsky ostrov či Nagyléli sziget je jeden z posledných veľkých dunajských ostrovov na Slovensku s rozlohou viac ako 250 hektárov.

Fungovalo dříve, funguje i dnes, v ČR i zahraničí...

DAPHNE-Inštitút aplikovanej ekológie je s užívateľom Obec Kamenín - Kéménd.

4. prosince 2024 · 🌐

...

Kamenínske slaniská – úspešná obnova preverená časom

Včera sme mali návštevu z Európskej Komisie. Prišla sa pozrieť, ako sa po siedmych rokoch darí mokradiam, ktoré sme spolu s BROZ - ochranárske združenie obnovovali v rámci LIFE projektu podporeného EÚ.

Spolu so starostom Kamenína Jozefom Grmanom sme navštívili Kamenínske slaniská. Ide o typ mokrade so zvýšeným obsahom rozpustných solí v pôde a výskytom prioritných biotopov európskeho významu.

DAPHNE-Inštitút aplikovanej ekológie pred rokmi na lokalite odstránil poškodenú vrchnú vrstvu pôdy. Zasypali sme aj slepý koniec kanála, ktorý slanisko odvodňoval a tým mu škodil.

BROZ - ochranárske združenie pomohlo vybudovať infraštruktúru na pasenie slaniskových lúk, ktoré neboli obhospodarované viac ako 50 rokov.

Pri obnove Kamenínskych slanísk sme spolupracovali aj s obcou Kamenín. Dodnes tam zabezpečuje komunitnú pastvu maďarského stepného dobytka 🐄, čo vzácnemu biotopu prospieva ❤️. Ide o starobylé plemeno, známe svojou odolnosťou a nenáročnosťou na chov.

LIFE Pannonic Salt je v Nationalpark Neusiedler See - Seewinkel.

...

13. ledna · Illmitz, Burgenland, Rakousko · 🌐

We are starting the new year with themed days. On Mondays, we will be presenting salt plants and discussing their special features. Why do salt plants only grow on salty soils? What adaptation strategies have they developed over the course of evolution? Which salt plants can only be seen in Seewinkel? Find out the answers to these and other questions over the next few weeks - every Monday. Photo: Seepweed

📷: NPNeusiedlersee

Fungovalo dříve, funguje i dnes, v ČR i zahraničí...

Hortobágy National Park Directorate

DIRECTORATE MANAGEMENT TOURISM ENVIRONMENTAL EDUCATION WORLD HERITAGE

MAGYARORSZÁG KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Strukturális
és Beruházási Alapok

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

SZÉCHENYI 2020

[Home](#) > [Management](#) > *Grazing animal husbandry on the puszta I.*

> HORTOBÁGY NATIONAL PARK

Grazing animal husbandry on the puszta I.

Grazing animal husbandry on the puszta I.

LIFE in Salt Marshes: EVL Slanisko Novosedly

LIFE in Salt Marshes: EVL Slanisko Dobré Pole

LIFE in Salt Marshes: EVL Vrbovecký rybník

LIFE in Salt Marshes: EVL Hevlínské jezero

LIFE in Salt Marshes: Husí pastviště

LIFE in Salt Marshes: EVL Vypálenky

LIFE in Salt Marshes: EVL Trkmanec - Rybníčky

LIFE in Salt Marshes: EVL Hodonínská doubrava, Kosteliska

Wetland Management: Krumvř

16.9.2024

Děkuji za pozornost!

střevlík Scheidlerův
(*Carabus scheidleri*)

střevlík r. Agonum
(*Agonum lugens*)

klopuška rákosová
(*Teratocoris antennatus*)

kněžice slaništní
(*Podops curvidens*)

křísek *Paralimnus lugens*

střevlík Ulrichův
(*Carabus ulrichii*)

pobřežník bahenní
(*Elaphrus uliginosus*)

klopuška ostruhatá
(*Stenodema calcarata*)

ostruhovník rákosovitý
(*Chloriona glaucescens*)

skákvka Canestriniho
(*Mendoza canestrinii*)